

Joel qillqapiwan Laodicea sutiyuq Qanchis p'unchaw Adventista Iglesiapiwan - Chunka tawaq yupayniyuq

Jeff Pippenger
2026-02-10

Yupay tawa chunka tawa-niyuq

1844 watapi, qanchis p'unchaw samana yachachiyqa kicharisqa karqa; chaymantataq wawqi panikunaq White nisqaman astawan sinchita qhawachisqa karqa, payqa rimay pactoq baulman qhawarispa. Paypas qillqarqan p'unchaykuna qhipapi, runa kaypi Cristo paqarisqan yachachiyqa chaylla hanaq pachamanta sinchi qhawachiyta charisqanta. Qanchis p'unchaw samanaqa, antitípico pampachay p'unchaw qallarisqan pacha baulmanta hamuq sapaq k'anchayta rikuchin; qanchis wata samanañataq, antitípico pampachay p'unchaw tukukuyninman chayasqan pacha baulmanta hamuq sapaq k'anchayta rikuchin.

Runakayarichiy yachachiyqa, Leviticus iskay chunka kimsayuppi qhipa hatun ch'uya huñunakuywan rikuchisqa kashan; chayqa qanchis p'unchay samana p'unchaypaq omega-ninmi, mayqanqa Leviticus iskay chunka kimsayuppa qallariyninpi ñawpaq hatun ch'uya huñunakuy kashan. Chay ñawpaq samana p'unchayqa Diospa kamaq atiyinta sut'inchin, hinaspa qhipa samana p'unchayqa Paypa musuqmanta kamaq atiyinta sut'inchin. Chay ñawpaq samana p'unchayqa “23” yupaywan rikuchisqa kashan, chay qhipataq “252” yupaywan.

Chay iskay señalkunaqa Levítico iskay chunka kimsayoqpa qallarimanta tukukuyninkama tupaq hark'akuna hina kanku, hinaspataq Millerita willakuy pacha historiapaqpas chay hina qallarimanta tukukuyninkama tupaq hark'akuna kanku. 1798 watapi hunt'akurqa 2,520 watakuna, Israelpa hanaq ayllunta contra nisqa; hinaspataq 2,300 watakunapas hunt'akurqa octubre 22, 1844 p'unchawpi. Hermana White Santuario-man pusasqa kaspas, Chunka Kamachikuykunata qhawarisqanpi, Diospa qhipa p'unchaykunapi llaqtanta rikch'achirqan, paykunaqa Cristota qatikunku Ancha Santísimo Lugar-man, pay hukllaychasqa llamk'ayninta tukuchishaqtin. Templo pruebanqa Corderota maymanpas rishanman hina qatiypa pruebanmi.

Kaykunan warmikunawan mana qhellichasqa karqankuchu; imaraykuchus paykunaqa virgenkuna kanku. Kaykunan Corderota qatipanku maymanchus pay rinqa chayman. Kaykunan runakunamanta rantisqa karqanku, Diospaq chaymanta Corderopaq ñawpaq poqoy hina kaspanku. Apocalipsis 14:4.

Hermana Whiteqa, profetisa hina, qallariypi cheqaqkunaq iñiyinwan Aswan Santo Cheqaman yaykuqkunata rikuchirqan; chayta ruwaspataq, tukukuypi cheqaqkunaq iñiyinwan Aswan Santo Cheqaman yaykuspa, hinaspa arca ukhuman qhawariqkunapaq huk ejemplota qusqarqan. Chaypi achkiwan sut'ichasqa ima qhawasqankutaq runapaq cuerponiymán hamusqan yachachiy, huklla kayta tukuchiy. Iskay pakay querubinkunata qhawanku, paqariywan musuqmanta paqariypa iskay sábadonishqankunata rikuchiqa. Arcapa huk ladoyninpi 252-ta, huk ladoyninpi 23-ta

qhawanku, hinaspa paqariywan musuqmanta paqariywan hinalla tinkusqanman hina reqsinku: 23qa divinidadwan runakayninpa kasaracusqanta rikuchin, 252-tataq qhawanku huk runaq divinidadwan huñusqa runaman tukusqanpaq señalta hina.

Allinkapu tiyanataqa mana hurqusqachu kanan karqan, chayrayku Panay Whitepa ukhunta qhawanampaqa huk sapa rikuchisqa revelación karqan, hinaspataq proféticamente chay siq'iq'a aswan qhepa p'unchaykunapaqmi kashan, manataq paypa kawsasqan p'unchaykunapaqchu. Qhawarispaqa tikrasqa kanchik. Templopa pruebanqa Cristoqa paypa virgen llaqtanta templonman pusasqanmi, sapa puriyta. Profético cheqaqkunaqa chay ñanpi kachkanku puriyinkunata rikuchispa, chay ñantaq chawpi tutapa waqayaynin willakuyninwan k'anchasqa kashan.

Millerita yupaychana wasi tawa chunka suqta watayuq huk puriy llamk'aymi.

Runapa templon “23”-niyuq (qhari warmita, paykunata kamarqan) huk patanmi.

Cristoqa kimsantin p'unchaykunapi Templonta sayarichisqanqa huk puriyinmi.

Qullqañaqa Malaquíasqa templonmi.

Nehemíasqa qellqanakunata waqaychana wasita Tobíasqa qhellichasqanmantam picharqa.

Chay templopiqa hatun sasirduti Hilkíasqa Moisésqa qelqasqankunata tarirqan rey Josíasqa kawsarichiy tiempopin.

Nehemías ch'uyanchasqan templo, mana allin qhellichakuy mantam qispichisqa karqa; chayllataqmi Cristo iskay kuti ch'uyanchasqa, “sacrilegious profanation” nisqa qhellichakuy mantam, Sister White nisqanman hina.

Millerpa musquynpi kutinqa huk grada karqan.

Cristoqa cheqaqnin fielninkunata Santísimo Nisqaman pusasqanmanta qhipaman, payqa, Hermana White nisqawan ricuchisqa hina, arca-man pusaykun, propiciatorio-ta oqarin, hinaspan ukhuman qhawanankupaq saqin. Ukhuman qhawarispaqa, rikunku encarnación doctrina-ta hinallataq qanchis p'unchayniyuq samana p'unchayta ñuñu k'anchaywan p'achallisqa kasqanta. Sapan línea patapi línea hina, pichqankuña doctrinakuna-ta “ñuñu k'anchariywan p'achallisqa” kasqanta reqsiqkunaqa, fe-wan Santísimo Nisqaman yaykuspa arca ukhuta qhawariq Hermana White-wan hukchasqa kasqankuman hina churakunku.

Ñawpa profetakunaqa aswan sut'inchasqa rimarqanku qhipa p'unchaykunapaq, manam paykuna kawsasqanku p'unchaykunapaqqa hinachu. Chay ñawpa profetakuna kikin testimoniopa huknin rikuchikuqninman tukuspankuqa, qhipa p'unchaykunapi Diospa llaqtanta rikuchinku, hinaspa qhipa p'unchaykunapi Diospa llaqtanqa pachak tawa chunka tawa waranqakunami. Hermana Whiteqa ichaqa sasachá ñawpa profetakunamanta aswan hatun ancha allin yuyaychasqa profeta kanman, imaraykuchus llapa paypa rikuchisqankunaqa pachak tawa chunka tawa waranqakunapa omega historiapa alpha historianta rikuchin. Llapa profetakunaqa puchuq aylluta rikuchinku, ichaqa Hermana Whitepas qallariy historiatapas rikuchin, chaymi tukukuq historiapi hunt'akuchkan—sapa killqakama.

Alfa nisqapi cimientokunapa historianpi, Hermana Whiteqa riksichisqapi hanaq pachapi yupaychana wasipa Aswan Santu lugarman apasqa karqan. Chayman chayaspataq, pactok arkapa hawanpi kaq misericordia tiyanan, mana hurquna tiyanan kaq, hoqarisqa karqan Hermana White ukhunta qhawanampaq, maypichus Chunka Kamachikuykunata rikurqan.

“Ancha santísimo nisqapi huk arkata rikurqani; hawanpiwan ladonkunapipis aswan chuya qori karqa. Sapa puntanpi huk sumaq querubín karqa, riprunkuna mast’arikusqa paypa hawanman. Uyakunapas huknin hukninman qhawarisqa karqanku, uraymanta qhawarispataq. Angelkunapa chawpinpi huk qorimanta inciensus q’osñachinan karqa. Arkapa hawanpi, maypichus angelkuna sayarqanku, huk ancha llihipiq hatun k’anchay karqa, Diospa tiyanan tronoman rikch’akuq. Jesusqa arkapa qayllanpi sayarqa, santokunapa mañakuyninkuna Payman wicharimuptin, q’osñachinapi inciensu qosñirqa, Paytaq chay qosñiwan kуска mañakuyninkunata Yayanman haywarqa. Arkapiqa karqa qorimanta maná waqaychanata, Aarónpa t’ikrasqa varanta, hinallataq rumi tablaskunata, libro hina iskayman llipt’akusqata. Jesusqa kicharirqan, hinaspan chaykunapi Diospa ruk’anwan qillqasqa Chunka Kamachikuykunata rikurqani. Huk tablapi tawa karqa, huknintaq suqta. Ñawpaq tablapi tawa kaqkunaqa huk suqta kaqkunamanta aswan llihipirqanku. Ichaqa tawa kaq, sábado kamachikuyqa, llapankunamanta aswan llihipirqan; imaraykuchus sábadoqa t’aqasqa karqa Diospa sutinpa yupaychasqa kananpaq. Santo sábadoqa hatun k’anchayniyoq rikurqan—muyuriqnintinpi k’anchaypa muyuriynin karqa. Rikurqani sábado kamachikuyqa mana chakataqapi clavakuskachu. Sichus chayna kanman karqa, huk isqun kamachikuykunapas clavakusqa kanman karqanku; hinaspataq llapankunata p’akiyqa qispisqa kanchikman, tawa kaqta p’akiy hinallataq. Rikurqani Diosqa mana sábadota tikrarqanchu, Payqa hayk’aqpas mana tikranchu. Ichaqa papaqa qanchis p’unchawmanta semanapa ñawpaq p’unchawninman tikrarqan; payqa p’unchawkunatawan kamachikuykunata tikrananpaqmi karqa.” Early Writings, 32.

Qanchis p’unchay samana p’unchaymanta yachachiyqa alfa yachachiy karqan Milleritakuna kuyuy paqariynin historia cimientopi, chayqa qallariq karqan Filadelfia Millerita kuyuy hina, hinaspan 1856 watapi tikrakurqan Laodicea Millerita kuyuyman, hinaspan 1863 watapi Laodicea Qanchis-p’unchay Adventista Iglesiasman. Panichay Whitepas omega yachachiyta reqsichin qhepa p’unchaykunapa historiapi, maypichus Laodicea kuyuy, pachak tawa chunka tawa waranqakunapa, tikrakun Filadelfia kuyuyman, pachak tawa chunka tawa waranqakunapa. Alfa hinaspa omega k’anchaykunaqa qanchis p’unchay samana p’unchaymanta yachachiywan hinaspa runayaymanta yachachiywanmi sut’inchasqa kachkan.

“Dioswan comunikusqakunaqa chiqap kay Inti k’anchaypi purinku. Manam Qespichinqinkuta p’enqachinkuchu, ñaninkuta Diospa ñawpaqenpi waqlliyachispa. Hanaq pachamanta k’anchaymi paykunaman lliphillan. Kay pachapa historianninqa tukukuyninman asuykaptin, Cristomanta yachayninku, hinallataq paywan tupaq profeciakunamanta yachayninkupas, ancha hatunta wiñan. Diospa qhawayninqapi mana tukukuq chaninniyuqmi kanku; chayrayku Churinga huk sonqollapi kashan paykunawan. Paykunapaqqa Diospa siminqa mana atipay atinchik sumaq kayniyuq, munayniyuq ima. Importanciaanta rikunku. Cheqaq kayqa paykunaman kicharisqa kan. Runaman tukusqanmanta yachachikuyqa llamp’u k’anchaywan

p'achallisqa hina rikurimun. Qhelqakunaqa llapa pakasqa imakunata kicharichiq llavem kasqanta, llapa sasachakuynikunatapaspas allinta kutichiq kasqanta rikunku. K'anchayta chaskinankumanta mana munaspa, k'anchaypi purinankumanta mana munasqakunaqa, diosllapa kayninpa pakasqa kayninta mana entiendenqachu; ichaqa chakatan apayta mana iskayrayaspa, Jesusta qatirqakunaqa, Diospa k'anchayninpi k'anchayta rikusqanku.” The Southern Watchman, April 4, 1905.

“Yachakuq kay yachachiy” nisqapas “Diosman yupaychakuq kaypa pakasqa kaqnin” nisqañam sutinchaku.

Mana chaymanta rimanakuyqa, ancha hatunmi Diosta manchakuspa kawsaypa pakasqa yachayqa: Diosmi aychapi rikurirqa, Espiritupi chaninnaqchasqa karqa, angelkunapa rikusqa karqa, mana judiokunaman willasqa karqa, kay pachapi inisqa karqa, hatun k'anchayman oqarisqa karqa. 1 Timoteo 3:16.

Kay “pakasqa yachay”qa qhipa miraykama pakasqa kashan, chaypi sapaq sonqoyuqkuna rikunku runayarikusqanmanta yachachiyqa qanchis p'unchay samana p'unchaymanta omega kasqanta.

Pacaspi ñawpa wiñay pachakunamantapas, miraykunamantapas pakasqa kaq pakasqa yachaymi, ichaqa kunanqa paypa santo runankunaman rikuchisqa kachkan: paykunamanmi Dios yachachiyta munarqa ima hina hatun kaq kay pakasqa yachaypa gloria nisqampa qhapaq kaynin gentilkunapurapi kasqanta; chayqa qankunapi Cristo kasqanmi, gloria nisqapa suyaynin. Colosenses 1:26, 27.

Allinmi kachkanmi Colosenses 1:26 rimarin “pakasqa” huk “misteriomanta”, ichaqa chay misterioqa qhepa p'unchaykunapi “rikuchisqa” kan. Profético k'anchayqa rikuchisqa kan willakuy profecía kicharisqa kaptin, imaynachus Daniel chunka iskayniyuqpi rikuchisqa, maypichus 1,260 p'unchaykuna tukukuyninpi, pacha tukuypi, huk profecía kicharisqa kan. Chay profecía, miraykunataq allin pachaspa pakasqa kasqa, kicharisqa kan; chay profecíaqa cheqaq kaymi, mayqinchus kicharisqa kaspa “hatun k'anchay” hina mana judío runakunaman reqsichisqa kan domingo kamachiy p'unchaypi. Chay misterioqa Cristo qankunapi kasqanmi, hatun k'anchaypa suyaynin; chayqa hunt'asqa kan qanchis trompetapa waqaynin p'unchaykunapi.

Qanchis ñiqin angilpa rimayninpa p'unchayninkunapi, waqra taqayta qallarisqa pacha, Diospa pakasqa yachaynin hunt'asqa kanqa, imaynachus pay willarqa kamachinkunaman, profetakunaman. Apocalipsis 10:7.

Allinmi kananmi, qanchis kaq ángelpa rimaynin qallarinan karqa qanchis kaq killapa chunka kaq p'unchayninpi, hina nisqaman hina Apocalipsis 10:7 nisqapi rikuchisqa. Qanchis kaq ángelqa kimsa kaq ay kaq hinapas rikuchisqa kachkan, ñawpaq iskay ay kaqkunataq Islam karqanku; chaymi iskay testigokunata qun, kimsa kaq ay kaqqa Islam kasqanmanta. Diospa pakasqa misterionqa tukukun, Islampa waqra trompetan waqashaqtin.

Qanchis kaq trompetapa historiankunapi, runaman tukusqanmanta yachachikuyqa, chaymi qankunapi Cristo kasqanmanta pakasqa kaq; ichaqa Divinidadwan runa kaywan huñusqa kasqan, imaynachus Cristo kikinman runa aychata hap'irqa hinata qhawachisqa; pachak tawa chunka

tawa waranqa ukhupi kayta munakunaqa pruebanapi churqasqa kanqaku, aswan Santo Lugarman haykunankupaq wakin asiteta, iñiyinta ima munasqanta charinkuchu mana charinkuchu nispa. Sichus iskayrayankuqa, tutayaqmi paykunaman urmaykun; ichaqa Corderota maymanpas richkaptin qatiqkunaqa, arcata qhawanankupaq pusasqa kanqaku. Arcapiqa tarinqaku qanchis p'unchay sábadomanta yachachikuyta, hinallataq runaman tukusqanmanta yachachikuytapas.

Kay iskay yachachikuykuna ancha hatun ancha allin kaptinkupas, ñuqaqa manam alpha omega k'anchaykunapichu yuyaychakushani, aswanmi chay profetisa Diospa llaqtanta hanaq santuario-man yaykuchkakta, hinallataq pacto baulpa ukunman qhawachkakta rikuchirqan. Kananmi huk punto kanan pachan kanman huk pachapi, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa historiankupi, qhipa p'unchaykunapi, maypichus chay pachak tawa chunka tawa waranqakuna Santísimo Lugar-man pusasqa kachanku kichasqa pacto baulman qhawarinankupaq.

Sichus willakuykunata creepaq iñiyniyuq kanki chaymanta, qhipa p'unchaykunapi Diospa llaqtanta rikuchisqankuta; hinaspa Paní Whitepas Bibliapi wak profetakuna hinallataq, llapa imaymanapipas, saminchasqa kasqanta creepaq iñiyki kan chayqa—chayraq ñaqa sut'inchasqay aplicaciónqa cheqaq kasqanta chaskisqa kananmi. Pachak tawa chunka tawa waranqakunaqa Cristota qatiyninmi, iñiywan Aswan Santo Lugarman yaykunankupaq, imayna Paní White nisqanman hina, 1844 watapi octubre killapa iskay chunka iskayniyuq p'unchayninpi fiolkuna rurasqankuta. Chaypachaqa iskay clase rikuchikurqa: iñiywan ukuman yaykuyta mana munasqankuna, hinaspa yaykuqkuna.

“Jesús Cristopa ñawpaq hamuynin willakuymánmi kutichisqa karqani. Juanqa Eliaspa espiritunwan chaymanta atiyninwanpas kacharisqa karqa, Jesuspa ñanninta allichanampaq. Pipas Juanpa qhapaq testimonianta mana chaskirqankuchu, paykunaqa Jesuspa yachachikuyninkunamanta mana allinta yanapakuqchu karqanku. Hamuyninta ñawpaqmanta willaq willakuymán qichakuyñinkum paykunata churarqa, payqa Mesías kasqanmanta aswan kallpayuq pruebakunata mana usqhaylla chaskiy atinanpaq hina. Satanásmi Juanpa willakuyninta qichaqkunata pusarqa aswan karuman rinqankupaq, Cristota qichanankupaq chaymanta chakatanankupaqpas. Chayta ruwaspaqa kikinkuta churakurqanku, Pentecostés p'unchaypi bendicionta mana chaskiy atinanankupaq, chay bendicionmi hanaq pacha santuario-man yaykunapaq ñanta yachachinman karqa. Templopa velon llik'isqa kasqanqa rikuchirqanmi judío sacrificiokunaqa, kamachiykunaqa ima, manaña chaskisqa kanqañachu. Hatun Sacrificiomi qusqaña karqa hinaspa chaskisqaña karqa, Pentecostés p'unchaypi uraykamusqa Espíritu Santotaq discipulokunapa yuyayninkuta kay pachapi santuario-manta hanaq pachapi santuario-man apaq, maypichus Jesusqa kikiympa yawarninwan yaykusqa karqa, allinchasqanpa allin kayninkunata discipulonkunaman churarinanpaq. Ichaqa judiokunaqa llapan tutayaypi saqisqa karqanku. Qespichiy planomanta hap'iyta atisqanku llapa k'anchayta chinkachirqanku, hinaspataq mana imapaq valeq sacrificionkunapi ofrendankunapipas hinalla confiakurqanku. Hanaq pacha santuariom kay pachapi santuariopa rantinpiña churakusqa karqa, ichaqa paykunaqa chay tikraymanta mana yachaqchu karqanku. Chayraykuqa santo lugarpi Cristopa chawpinchayninmanta mana allinta yanapachikuyta atirqankuchu.”

“Achkakunaqa mancharisqawan qhawanku judiokunapa purisqanta, Cristo-ta mana chaskispa chakatapi wañuchisqankumanta; hinaspa paypa p'enqaypi millayta maqasqa kasqan historianta

ñawirispá, yuyanku payta munakusqankuta, hinaspa mana Pedro hina ñeq'eyman churankumanchu, nitaq judíokuna hina chakatapi wañuchinkumanchu. Ichaqa Diosqa, llapa runakunapa sonqonta ñawiriq, Jesús-manta munakuyta nisqankuta pruebayman apamun. Llapa hanaq pachaqa sinchi intereswan qhawarqan ñawpaq angelpa willakuynin imayna chaskisqa kasqanta. Ichaqa achkakuna, Jesús-ta munakusqankuta niqkuna, hinaspa cruzmanta willakuyta ñawirispá waqaqkuna, pay hamunanmanta allin willakuyta asikuywan pisipachaqsirqanku. Kusikuywan chaskinankumantaqa, llullakusqa kasqanta nirqanku. Paypa rikuriyta munakuqkunata cheqnirqanku hinaspa iglesiakunamanta qarqorqanku. Ñawpaq willakuyta mana chaskiqkunaqa iskay ñiqinwanqa mana yanapakuyniyuqchu karqanku; nitaq chawpi tuta qapariywan yanapakuyniyuqchu karqanku, chaymi wakichinankupaq karqan Jesús-wan kуска iñiypi hanaq pacha santuario-pa aswan santu lugar-man yaykunankupaq. Hinaspa ñawpaq iskay willakuykunata qhespichispa, yuyayninkuta hina tutayachirqanku, chayrayku kimsa ñiqin angelpa willakuyninpi mana ima k'anchaytapas rikuyta atinku, mayqenmi ñanta rikuchin aswan santu lugar-man. Rikurqani judíokuna Jesús-ta chakatapi wañuchisqankuta hina, sutinlla iglesiakunapas kay willakuykunata chakatapi wañuchisqankuta; chayrayku aswan santu-man ñanmanta mana yachayniyuqchu kanku, hinaspa chaypi Jesús-pa mañakuyninmanta mana yanapakuyniyuqchu kanku. Judíokuna hina, mana allin sacrificiokunata haywaykuqkuna, paykunapas mana allin mañakuyninkuta haywanku Jesús-pa saquesqan cuarto-man; hinaspa Satanás, chay pantasqa kasqanwan kusiasqa, religioso kasqanta rikuchikun, hinaspa kay cristianokuna sutinlla profesasqakunapa yuyayninkuta payman pusaykun, atiyinwan, señalkunanwan, llulla musphachiq maravillankunawan llamk'aspa, paypa toqllanpi sinchita wataykunapaq.” Early Writings, 259–261.

Hermana Whiteqa reqsichin Juan Bautistapa, hinallataq Cristopa historiankunapi sapa kuti astawan kallpachakuywan pruebakuna rurasqanta, chaymi tukurqan judíokuna llapa tutayaypi tarikunanwan; chaywanmi rikuchin Milleritakunapa pacha historiankunapi kikillan historiata, chayqa Hermana Whitepa historianta qallariyninmi, qhepa p'unchaykunapa ñawpaq profetisapa warmi kasqanrayku. Qallariypi kawsay wañuy pruebanqa karqan Aswan Santo Lugarman yaykuyta utaq mana yaykuyta munaymanta. Chayman mana yaykuyta munayqa Millerita historiapi hatarikuqkunaman chay kikillan tutayayta apamurqan, imaynachus Cristopa historiapi mana kasukuq judíokunaman chayamurqan hina.

Jesúsqa sapa kuti huk imapa tukukuyninta qallarikuyninwan rikuchin; chayrayku, Hermana Whiteqa Aswan Santo Cheqman pusasqa kaspera kichasqa babulman qhawarirqan, 1844 wata octubre 22 p'unchawpi pruebawan tinkuchisqa kasqanwan kуска, chayqa reqsichin pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaqa Corderota qatispa Aswan Santo Cheqman yaykuychus icha wiñaypaq hunt'asqa tutayayman riqchus chaypi pruebasqa kanankuta. Kay cheqaq kayninqa sayarqan huk iñiypi, mayqenchus unanchan ñawpa profetakunaqa Diospa qhepa p'unchawkunapi llaqtanta rikuchisqankuta, paykuna kikinpas qillqasqa testimoniopa huk rakinman tukuspa. Hermana Whiteqa iskaynin clasekunatam rikuchin.

“Kay llakiy ñak'ariypi kashaspaymi huk musquyta rikurqani, chaymi sonqoypi ancha sinchita huella saqerqa. Musquypiqa huk templota rikurqani, maymanmi achka runakuna utqayllamanta hamurqaku. Chay templopi pakakuyta maskhaqkunalla qespichisqa kanqaku pacha tukukuy

chayamunankama. Llaqtanpi hawapi qhipaqkunaqa wiñaypaqmi chinkasqa kanqaku. Hawapi kashaq achka runakuna, sapaq puriyninkunapi purispanku, temploman yaykuqkunata asispanku, qhawaspa pisipachaspa, nirqaku kay qespikuy yuyayqa yachaywan rurakusqa llullakuymi kasqanta, cheqaqtapuniqa mana ima peligropas ayqenapaq kasqanta. Wakinkunatapas hap'ispa hark'arqaku, ama perqakunaman ukhuman utqayllamanta yaykunankupaq.”

“Qanqaymanta asikunanmanta manchaspaymi, allin kasqanta yuyarirqani achka runakuna chinkarinankama suyayta, utaq paykuna mana rikushaqtinku yaykuyta atisqaykama. Ichaqa achka kayqa manam pisiyachkarqachu, astawankaqmi mirachkarqa; hinaqa qhepa chayamunaymanta manchaspaymi, usqhaylla wasiymanta llusqirqani hinaspa runakuna tantasqapa chawpinta tanqarikuspalla rirqani. Temploman chayanaypaq llakiywanqa, muyuriwaqniy runa llapanta manam reparirqanichu, nitaq imapas qhawarirqanichu. Wasiman yaykuspaymi rikurqani hatun templota huk ancha jatun sayachiq pilarnin hap'ishasqanta, chaymanmi huk malta watasqa karqa, lliwpi k'irisqa hinaspa yawarllañataq. Ñoqayku chaypi kaqkunaqa, kay maltaqa ñoqayku raykum llik'isqa hinaspa tullpusqa kasqanta yachasqaykuhina karqan. Templo-man yaykuq llapa runanmi ñawpaqninman hamuspa huchankunata willakunan karqa.”

“Uwishallamanta cordero ñawpaqpiqa karqan hatarichisqa tiyanakuna, chaykunapiqmi tiyasharqaku huk huñu runakuna ancha kusiona rikch'akuspa. Hanaq pacha k'anchayninqa uyankuman hina paqarimusqa rikurirqan, hinaspan Diosta yupaycharqaku, kusikuy sonqoyuq agradecimientomanta takikunata takispa, chaykunaqa angelkunapa musica hinam karqa. Kaykunaqa cordero ñawpaqman hamuqkuna karqaku, huchankuta willakuspa, pampachayta chaskispa, kunanqa kusisqa suyaywan suyasharqaku imaymana kusikuyniyuq ruway pasanapaq.”

“Wasiman yaykushqaymanta qhipapas, huk manchakuy hamuwarqan, hinallataq huk p'inqakuy, kay runakuna ñawpaqpi ñuqaga pisi kayman uraykuyta tiyanaypaq. Ichaqa ñawpaqman puriyta kallpachasqa hina rikurirqani, aswanpas pisimanta pilarmanta muyurispay corderota uyarinaypaq chayanapaq, chaypitaq huk trompeta waqarirqan, templota katkatichirqan, huñusqa santoskunamanta atipanakuy qapariykuna hatarirqan, huk manchay k'anchay wasita qhawancharqan, chaymantaq llapanmi sinchi tutayayman tukurqan. Kusisqa runakunapas llapallanmi chay k'anchaywan kуска chinkarqanku, ñuqataq sapallayta saqewarqanku tuta upallalla manchaypi. Ñuqaga yuyay nanaywan rikcharirqani, hinaspataq sasaña yuyaychakuyta atirqani musqusqallay kasqanta. Ñuqamanqa rikurirqan ñak'ariyniy tukusqaña kasqanta, Señorpa Espiritunpas saquesqañam karqan, mana kutimunapaqña.”

“Kaymanta pisi qhepamanmi huk musquyta yapam musqorqani. Rikch'akurqanimi llakisqa, mana ima suyayniyuq hina tiyashaqta, uyayta makiykunapi churakuspa, kay hina yuyarispa: Sichus Jesus kay pachapi kashanman chayqa, payman risaqmi, chakinman urmaykusaq, hinaspa llapa ñak'ariyniykunata willasaq. Payqa manan qhipaman kutichiwanakuchu, kuyapayawankam, hinaspa noqaqa wiñaypaqmi payta munakusaq hinallataq sirvisa. Chaypachallataq punku kicharirqan, hinaspa sumaq rikch'ayninwan uyantinwanpas huk runa haykurqan. Payqa kuyakuyniyuqta qhawariwarqan hinaspa nirqan: ‘¿Jesusta rikuyta

munankichu? Payqa kaypin kashan, munaspaykiqa rikuyta atinkim. Llapa kapuqniykita apakuy hinaspa qatiway.”

Kayta uyarisqay mana rimay atina kusikuywan uyarisqani, hinaspan kuisqa huñurqani llapa huch'uy kaqniykunata, sapa munasqa huch'uy imaymanakunatapas, chaytaq pusayniyta qatiq rirqani. Payqa pusawarqan sinchi sayariq, rikch'ayninman hina pisi kallpayuq escalera-man. Gradosman wichariyta qallarisqaykipiqa yuyaycharhuarqan ñawiykunata hanaqman sut'ita qhawariqla hap'iyta, ama muyuy umayuq tukuspa urmaykunaypaq. Achkha hukkunapas, chay sinchi wichayta wichariqkuna, manaraq pataman chayaspaqa urmaraqku.

“Qhepaman chayarqayku qhipa pasoman, hinaspan huk punku ñawpaqninpi sayarqayku. Kaypi pusawaqniyqa kamachiwarqan llapan ima apamusqaykunata saqeyta. Kuisqallawan churaykurqani; chaymanta payqa punkuta kicharqan hinaspan yaykuyta niwarqan. Huk ratullapi Jesuspa ñawpaqninpi sayasharqani. Mana pantay atikunachu chay sumaq uyanta reqsiyqa. Chay alli kaywan qhapaq kaywan hunt'asqa rikch'ayninqa manam pipaqpas kanmanchu. Ñawinqa ñoqaman sayakuptin, chaylla pachapi yacharqani payqa llapa kawsayniypa imayna kasqankunata, hinallataq llapa sonqoypi yuyayniykunatawan musayayniykunata reqsisqanta.”

“Ñoqaqa munarqani ñawpaqman qhawariyninmanta pakakuyta, maskhaq ñawinkunata mana atispa muchuyta, ichaqa Payqa asuykamurqa kuisqa uyañawan, hinaspa umay pataman makinta churaykuspa, nirqa: ‘Ama manchakuychu.’ Miski siminpa uyariyninqa sonqoyta chukchichirqa mana hayk'aqpas ñawpaqta riqsisqa kusikuywan. Simi rimaytaqa mana atirqanichu ancha kuisqa kaspay, ichaqa sunquypi kallpachasqa, Chakinkunapa ñawpaqenman pampakama urmaykurqani. Chaypi yanqalla hinaspa mana kallpayuq hina sirichkaptiy, sumaq kaypa hinaspa k'anchaypa rikch'ayninkuna ñawpaqniyman pasaspa rirqaku, hinaspa hanaq pacha wasinpa allin amachakuyninman hinaspa thak kayninman chayarusqayta rikch'akurqani. Qhipamanqa kallpay kutimurqa, hinaspa hatarirqani. Jesuspa munakuq ñawinkunaqa sapa kutinpas ñoqapi kachkallarqaku, hinaspa asikuyninqa almayta hunt'arqa kusikuywan. Paypa kayninqa hunt'arqa ch'uyanchasqa manchakuywan hinaspa mana rimay atina munakuywan.

“Kunan pusqayniyqa punkuta kicharirqan, hinaspa iskayninchiqpas llusqirqanchik. Payqa niwarqan hawapi saqeykuykusqaykuna llapanta yapamanta oqharinaypaq. Chayta rurasqaymanta qhipamanmi huk q'umir waskha allinta muyusqa qoriykuyta quwarqan. Chayta sonqoypa qayllanpi churayta kamachirqan; hinaspa Jesús-ta rikuyta munaspayqa, pechoymanta horqomuspa tukukuyninkama mast'arichinaypaq. Ama unayta muyusqalla saqenaypaqmi allinta willawarqun, mana chayqa watukuspa pampachayqa sasa kananpaq. Noqaqa waskhata sonqoypa qayllanpi churaykurqani, hinaspa kuisqalla k'iti escalonerasta uraykamurqani, Señor-ta yupaychaspa, tinkusqay runakunaman llapanmanpas maypichus Jesús-ta tariyta atinkuman chayta willaspa. Kay musquyqa suyayta quwarqan. Chay q'umir waskhata yuyayniypi iñiwanmi rikurqani, Diospi hap'ipakuyta atinanchikpa sumaq kayninpas llamp'u kayninpas almaiyman k'anchayta qallariq.” Testimonios, volumen 1, 27–29.

1844 watapi 17 agosto killapi Exeter campamento tantakuypa tukukuyninmanta octubre killapi 22 p'unchawkama soqtachunka soqtayuq p'unchawkuna karqan. Chay soqtachunka soqtayuq p'unchawkuna Chawpi Tuta Qapariynin willakuypa tiemponta rikuchin, chunka sipaskunamanta

rimaypa contexto-pita hinallataq, chay mensaje chay pachapi willaqkuna aceiteta hap'iqkunata rikuchinku, mana chay pachapi chay mensaje willaqkunaqa mana aceiteniyuqchu karqanku.

Yachachisqa rimaypiqa, kasarayqa qhiparinapaq pacha qallariyninpi ruwasqa karqa. Kamachiq kasarayqa ruwakapurqa, chaymantataq lllapankum wasiymant kutiriraku, suyaspatay qhari kasaraqpa taytan allinchasqanta qhawaripa, kasarakuypa hunt'achinankupaq allinchu manachu nipa. Ñawpaq kasaraymanta chawpi tuta iskay ñiqin raymikama qharitawan warmipa mana chiqap kayninpa waqllikuywan huchallikuy hinam qhawaspas karqa. Qhipariy pachasqa qhari kasaraqpa taytan unay p'unchawkunata qhawarinanman hina karqa, warmimanta imaña rikurinanta yachanapaq. Wiksayuqchu karqa?

Taytan allin kasqanta yuyaspa, chawpi tuta puriyqa qallarikurqan; Palestinapi punchawpi lliptay ruphayta ayqekunapaqmi tutapi qallarikurqan. Chayraykum noviapa yanapaqninkuna, yachachikuypa sutichasqa doncellakuna, sapaynin kikinpa mechero-ninta hinaspa wiranta wakichisqa suyakhanankupaq kamachisqa karqanku, chawpi tuta qapariy hamuqtin, kasarakuymant puriy qallarisqanmant willaqtin; imaraykuchus chayqa tutapim ruwakunan karqan. Exeter llaqtapim chawpi tuta qapariy chayamurqan, hinaspa puriyta qallarinaspa wakichisqa suficiente wirayuy karqanki utaq mana karqankichu.

Exeter llaqtamanta willasqankuta apakuspanku, huk runakunata rikuchisharqanku, paykunapaq sellasqa karqanku. Wakinkunapaq aypalla aceiteta charirqanku 1844 wata, octubre killapa 22 punchawninpi kasarakuymant yaykunankupaq, wakinkunapaq mana. Chay soqta chunka soqtayuy punchawkunapaq huk pacha rakita rikuchin, maypin Diospa llaqtanta domingo kamachiypa wisq'asqa punkuman sellasqa kan. Sichas allin tupu aciteyuy karqanku chayqa, iniywan Santísimo Lugarman yaykurqanku. Hermana Whiteqa Diospa llaqtanta qhipa p'unchaykunapi Santísimo Lugarman yaykuqta rikuchirqan, hinaspa paypa alfa historiapi, iniywan Santísimo Lugarman yaykuyqa kawsay utaq wañuy pruebakunawan tupaq karqan. Qhipa p'unchaykunapim pachak tawa chunka tawayuy waranqa runakunapaq pruebasqa kanqaku, iniywan Santísimo Lugarman yaykunqakuchu manachu nipa. Yapamantapaq chayqa kawsay utaq wañuy prueban.

Kaykun kaq qillqapi kaykunata qatiqlaña rimarisun.

Templota pichasqanpiqa, Jesúsqa Mesías kasqan rurayninta willakusharqan, hinallataq llamk'ayninman yaykusharqan. Chay temploqa, Diospa kachaynin tiyayninpaq sayarichisqa, Israelpaqpas hinallataq llaqa pacha runakunapaqpas yachachiq rikch'aynin kananpaqmi wakichisqa karqan. Wiñay p'unchaykunamanta pacha Diospa munayninpaq karqan llaqa kamasqa kawsaykunataq, k'anchayniyuy ch'uya serafinmanta runakama, Kamaq Diospa ukhupi tiyasqanpaq templo kanankupaq. Hucha raykum runakunapaq manañam Diospaq templo kayta atirqankuchu. Mana allinwan tutayachisqa, qhelliachisqa ima, runapa sonqonqa manañam Diospa k'anchayninta rikuchirqan. Ichaqa Diospa Churin runayarikusqanrayku, hanaq pachapa munasqanqa hunt'akun. Diosqa runapi tiyan, hinaspa salvanapaq graciata rantiq sonqoqa yapamanta paypa templon tukapun. Diosqa munarqan Jerusalén llaqtapi temploqa sapa kuti qhawaspas yuyarinapaq testigo kananpaq, imayna hatun destino sapa almaqpaq kichasqa kasqanta. Ichaqa judiokunapaq manam allinta unanchaykurqankuchu chay hatun wasipa ima niyniyuy kasqanta, may sumaqta hatunchakuspa qhawaspankuta. Manam

paykikuna kikinchiikkuta qusqankuchu ch'uya templokuna hina Diospa Espíritu Santuypaq. Jerusalén llaqtapi templopa patiokunaqa, mana ch'uya rantikuy ruwanakunapa qaparikuyninwan hunt'asqa, anchata chiqapta rikuchirqan sonqopa templonta, aycha munaykunapa hinaspa mana ch'uya yuyaykunapa kashasqanwan qhelliychisqata.

“Templota kay pachamanta rantikuqkunata hinaspa rantiqkunata qichuspan, Jesús kikinmanta willakurqan sonqota huchapa qhelliyninmanta pichay munasqanta,—kay pachapi munaykunamanta, kikillanpaq munaq aycha munaykunamanta, mana allin ruway yachaykunamanta, alma-ta qhellichiqkunamanta. Malaquías 3:1–3 nisqaqa citasqa.” *The Desire of Ages*, 161.

“Profetaka nin: ‘Huk angelta qhawaykurqani hanaq pachamanta uraykamusqanta, hatun atiyiniyuqta; kay pachataq k'ancharirqan paypa hatun k'anchariyninwan. Hinaspan sinchi kallpayuq qapariyninwan qaparirqan, nispá: Hatun Babilonia urmaykun, urmaykun, supaykunapa tiyanankuna tukusqan’ (Revelación 18:1, 2). Kayqa iskay ñiqin angelpa willakusqan kikinmi. Babilonia urmasqa kachkan, ‘llapa suyukunaman waynakuyinpa phiñasqa vinonta upyachisqanrayku’ (Revelación 14:8). ¿Ima vinotaq chayri?—Llulla yachachikuyninkunam. Payqa kay pachaman qusqan huk llulla samana p'unchayta, tawa kamachiypa Samana P'unchayninpa rantinpi, hinaspataq kutiparqan chay llullakuyta Satanás ñawpaqta Eva-man Edenpi nisqanta—alma-pa kikinmanta mana wañuq kayninta. Achka ayllukuna pantasqakunatam karuman, anchurayman mast'arqan, ‘runakunapa kamachikuyninkunata yachachiykunata hina yachachispan’ (Mateo 15:9).”

“Jesúsqa llapan runakunapa ñawpaqpi ruwasqan ministerionta qallarispa, Templota mayqen sacrilegio profanaciónmanta picharqan. Hinaspataq ministerionpa qhipa ruwayninmanta huknin karqan Templopa iskay kutin pichay. Chay hinaqa, kay pachata willanapaq qhipa obrapi, iglesiakunaman iskay sapa waqyaykuna ruwakun. Iskay kaq angelpa willakuyninqa kayhinam: ‘Babilonia urmaqan, urmaqan, chay hatun llaqtam, llapa nacionkunata qhichwarqan huchanpa phiñakuyninpa vinonta ukyachisqanrayku’ (Revelation 14:8). Hinaspataq kimsay kaq angelpa willakuyninpa sinchi qapariyninpi, hanaq pachamanta huk simi uyarikun kaynata nispá: ‘Lloqsiychis paymanta, ñoqapa llaqtay, ama huchankunapi rakinakunaykichispaq, amataq onqoyininkunamanta chaskiykichispaq. Huchankunaqa hanaq pachakama chayan, Diosñataq mana allin ruwayninkunata yuyarirunña’ (Revelation 18:4, 5).” *Selected Messages*, book 2, 118.